
Ajattelun kehittyminen

Koonnut: Anni Jyrinsalo

LUMATIKKA -koulutuksen toisessa osiossa varhais- ja esiopetuksen opettajat pääsivät ennen ensimmäistä lähipäivää pohtimaan lasten ajattelun kehittymistä varhaislapsuudessa. Monet kurssilaiset pohtivat keskustelualueella lasten eritasoisia kielellistämisen taitoja sekä opettajan roolia ajattelun taitojen kehityksen edistämisessä. Alle on koottu keskustelussa esiinnousseita pohdintoja.

"Jokaisen lapsen pitäisi saada juuri hänelle sopivaa toimintaa ja tukea. Liian vaikea tai liian helppo toiminta ei kehitä lasta parhaalla mahdollisella tavalla."

-Opettaja, Salo

Useassa keskustelussa esitetyissä kommentteissa pohdittiin lapsen ikää suhteessa lapsen ajatuksen kehitykseen. Opettajat pohtivat, voiko kaikilta samanikäisiltä lapsilta vaatia samaa ajatuksen kehitystä. Ovatko esimerkiksi kaikki 5-vuotiaat ajattelun taidoiltaan homogeeninen ryhmä, joka on tietyllä ajattelun ja ilmaisun tasolla? Monet opettajat kommentoivatkin, että ovat huomanneet omien ryhmiensä olevan erittäin heterogeenisiä taidoiltaan; joku osaa ilmaista ajatuksiaan elein ja toiminnan kautta, kun taas toinen osaa jo sanoittaa ajatuksensa.

Opettajat tuovat myös ilmi, että taitojen suhteen heterogeeniset ryhmät toimivat sekä hyvänä vertaistukena että hyvänä erilaisuuden kohtaamispaikkana, jossa oppilaat kohtaavat erilaisia oppijoita, erilaisia oppimistyylejä ja erilaisia ajattelutapoja. Aikuisen tehtävänä on luoda tällaisesta kohtaamistilanteesta ilmapiiriltään salliva ja erilaisuutta arvostava. Tällaisen tilan luominen ja jokaisen lapsen taitojen kehittäminen yksilönä koetaan kuitenkin haasteelliseksi ja kuormittavaksi opettajien resurssit huomioon ottaen.

Kuva: Kurssilaisten opetusryhmät ovat hyvin heterogeenisiä, mikä nähdään positiivisena asiana. Kuvan lähde: pexels.com

---

”Lapset oppivat toisiltaan ja mallintavat toisiaan. Tämän takia erilaisissa pienemmissä ryhmissä työskentely onkin mielestäni hyvää ja vaihtelevaa toimintaa, jossa jokainen kohtaa erilaisia oppijoita, erilaisia oppimistyylejä ja erilaisia ajattelutapoja hyvässä ja sallivassa ilmapiirissä.”

-Opettaja, Helsinki

Kuva: Opettajan tehtävänä nähdään matemaattisten tilanteiden kielellistäminen. Kuvan lähde: pexels.com

Keskustelualueella pohdittiin myös aikuisen roolia lasten ajattelun taitojen kehityksen havainnoinnissa ja tukemisessa. Monet kurssilaiset kertoivat, että lasten väliset keskustelut ja leikkituokiot ovat hyviä tilanteita opettajalle seurata ja havainnoida lapsen ajattelutapaa. Tällaisissa tilanteissa aikuinen voi myös tukea lapsen kielellisiä valmiuksia esimerkiksi sanoittamalla tilanteita ja asioita. Esimerkkeinä mainittiin muun muassa tilanne, jossa lapsi näyttää sydämenmuotista muottia ja aikuinen auttaa lasta kielellistämään löytönsä sanomalla ”sydän”. Sekä tilanne, jossa lapselle autetaan ulkovaatteita päälle ja

samalla lasketaan puettujen vaatteiden lukumäärä, esimerkiksi ”yksi hanska, kaksi hanskaa”.

Kaiken kaikkiaan lasten ajattelun kehittyminen nähtiin hyvin yksilöllisenä kehityksenä, jossa osa lapsista ottaa suuria harppauksia lyhyessä ajassa, kun taas toisen kehittyvät tasaisesti ajan myötä. Opettajan rooli lapsen ajattelun kehityksessä nähtiin lasta tukevana sekä kehitystä ohjaavana.

